

ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ
MEDENÎ USUL HUKUKU DERSİNE İLİŞKİN TEMEL BİLGİLER
VE
2023-2024 AKADEMİK YILI (3/A ve 3/B) GÜZ DÖNEMİ DERS PLANI

Doç. Dr. Emel HANAĞASI
e-posta: emelhan1@hotmail.com
Odası: AÜHF D Blok 2. kat, 105 no'lu oda
Görüşme gün ve saati: e-posta yolu ile randevu
almak suretiyle belirlenecektir!

Dersin Amacı : Özel hukuktan kaynaklanan uyuşmazlıkların çözüm yöntemlerinin ve medenî usul hukukunun temel kavramlarının, ilkelerinin, kurallarının ve işleyişinin kuramsal ve uygulamaya dönük bir şekilde öğretilmesi amaçlanmaktadır.

Dersin İçeriği : Ders kapsamında, uyuşmazlık ve uyuşmazlık çözüm yöntemleri; yargı kavramı, medenî usul hukukunun temel kavramları, medenî usul hukuku kurallarının yer ve zaman bakımından uygulanması, yargı görevlileri, mahkeme teşkilatı ile mahkemelerin görev ve yetkisi, yargılamaya hâkim olan ilkeler, süreler, davada taraflar ve buna ilişkin konular, davaya vekâlet, dava şartları, ilk itirazlar, dava çeşitleri, yargılama usulleri ile dava açılması, dava ve cevap dilekçelerinin unsurları ve ön inceleme aşaması incelenmektedir. Medenî Usul Hukuku dersinde güz döneminde tahkikat aşamasına kadar gelinmesi hedeflenmektedir.

Öğrenme Çıktıları : Bu dersi başarıyla tamamlayabilen öğrenciler;

- Uyuşmazlık ve yargı kavramları ile alternatif uyuşmazlık çözüm yolları ile devlet yargısı arasındaki farkları anlayabilirler.
- Medenî usul hukukunun konusu ile bu alana ilişkin temel ilkeleri ve kavramları tanımlayabilirler.
- Medenî usul hukukunda egemen temel ilkeleri ve özellikleri açıklayabilirler.
- Medenî usul hukukuna ilişkin mevzuatına hâkim olarak, mevzuatı değerlendirme yeteneğine kavuşurlar.
- Medenî usul hukukunda teoride ve uygulamada karşılaşılan sorunların çözümünü tartışabilecek ve çözüm üretebilecek bilgi birikimini edinirler.
- Medenî usul alanındaki yerleşik içtihatlar hakkında fikir sahibi olarak, bunları somut uyuşmazlıkların çözümünde kullanabilirler.

Yöntem : Aşağıda “Haftalık Ders Planı” başlığı altında yer verilen konu başlıklarının, öncelikle aşağıda “Temel Kaynaklar” ya da “Güncel Diğer Kaynaklar” arasında gösterilen bir ders kitabından okunması ve ardından yine “Temel Kaynaklar” başlığı altında yer verilmiş olan “Pratik Kitabı”ndaki problemlerin çözülmesiyle pekiştirilmesi gereklidir.

Yararlanılacak kaynağın güncel kanun değişikliklerini içerip içermediğine dikkat edilmelidir. Sıkça yapılan kanun değişiklikleri nedeniyle güncel değişikliklere derslerde temas edilecektir. Bu nedenle dersin takibi son derece önemlidir. **Derslerde Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun (HMK) bulundurulması ve kanun kullanımının öğrenilmesi gerekmektedir. Sınavlarda da kanun kullanmak serbest olacaktır.** Derslere devam, katılım ve hazırlıklı

gelinmesi, özellikle konuların pekiştirilmesi için örnek yargı kararlarının okunması, dersten elde edilmesi amaçlanan verimi ve başarıyı artıracaktır.

Derste kullanılacak yansılar, öğrencilerin

Öğrencilerimizin gerek “Temel Kaynaklar” a gerek “Diğer Güncel Kaynaklar” a Fakültemiz kütüphanesinden ya da bir ihtisas kütüphanesi olan Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü (BTHAE) kütüphanesinden ulaşabilmeleri mümkündür.

Yine bazı kitaplara Üniversitemizin abone olduğu veritabanları aracılığı ile erişilebilir. Üniversite IP’si üzerinden kitapların bulunduğu <https://www.turcademy.com/tr> ve <https://www.lexpera.com.tr> veritabanına erişim sağlanmaktadır.

Ayrıca derste kullanılacak kararlara, emsal.yargitay.gov.tr ile <https://www.anayasa.gov.tr/tr/kararlar-bilgi-bankasi/> adresinden veya Üniversite IP’si üzerinden www.kazanci.com ile www.legalbank.com adreslerinden erişilebilir

Üniversite IP’sine Üniversite dışından bağlanabilmek için <http://bid.ankara.edu.tr/proxy/> adresindeki adımlar takip edilmelidir. Böylece Üniversitemizin abone olduğu tüm veri tabanlarına uzaktan erişim sağlanabilir.

Temel Kaynaklar :

- **Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder/Taşpınar Ayvaz, Sema/Hanağası, Emel:** Medenî Usul Hukuku, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2022. (9. baskı yayıma hazırlanmaktadır. Öğrencilerimiz bu baskıyı bekleyebilecekleri gibi Yetkin Yayınevinden bir önceki baskıyı indirimli olarak temin edebilirler).
- **Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder/Taşpınar Ayvaz, Sema/Hanağası, Emel:** Hukuk Muhakemeleri Kanunu, 11. Baskı, Ankara 2023.
- **Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder/Taşpınar Ayvaz,** Medenî Usul Hukuku Pratik Çalışmaları, 21. Baskı, Ankara 2022.

Diğer Güncel Kaynaklar:

- **Atalı, Murat/Ermenek, İbrahim/Erdoğan Ersin:** Medenî Usûl Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2022.
- **Budak, Ali Cem/Karaaslan, Varol:** Medenî Usul Hukuku, 6.Bası, İstanbul 2022.
- **Görgün, L. Şanal /Börü, Levent/ Kodakoğlu, Mehmet:** Medenî Usûl Hukuku, 28.07.2020 tarih ve 7251 sayılı Kanunla Değiştirilmiş, Güncellenmiş 11. Baskı, Ankara 2022.
- **Karslı, Abdurrahim:** Medeni Muhakeme Hukuku, Yenilenmiş ve Gözden Geçirilmiş 5. Baskı, İstanbul 2020.
- **Kuru, Baki:** Medenî Usul Hukuku El Kitabı, Cilt I-II, Ankara 2020.
- **Kuru, Baki/Aydın, Burak:** Medenî Usul Hukuku El Kitabı, Cilt I-II, 2. Baskı, Ankara 2021.
- **Kuru, Baki /Aydın, Burak:** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medenî Usul Hukuku Ders Kitabı, 7. Baskı, Ankara 2022.
- **Pekcanıtez, Hakan/Atalay, Oğuz/Özekes, Muhammet:** Medenî Usûl Hukuku Ders Kitabı, 10. Bası, İstanbul 2022.
- **Pekcanıtez, Hakan/Özekes, Muhammet/Akkan, Mine/Taş Korkmaz, Hülya (Editörler):** Medenî Usûl Hukuku (3 Cilt), İstanbul 2017.
- **Postacioğlu, İlhan E./Altay, Sümer:** Medenî Usûl Hukuku Dersleri, Güncelleştirilmiş, Genişletilmiş 8. Baskı, İstanbul 2020.
- **Tanrıver, Süha:** Medenî Usûl Hukuku, Cilt I, Temel Kavramlar ve İlk Derece Yargılaması, Tümüyle Gözden Geçirilmiş, Yenilenmiş ve Genişletilmiş 4. Bası, Ankara 2021.
- **Tanrıver, Süha:** Medenî Usûl Hukuku, Cilt II, Üst Derece Yargılamaları, Kesin Hüküm ve Bertaraf Edilmesi, Diğer Hukuki Çareler, Geçici Hukuki Korumalar, Alternatif Uyuşmazlık Çözümleri ve İç Tahkim, 2. Baskı, Ankara 2022.

Sınavlar

: Yarıyıl (vize) sınavı çoktan seçmeli test sınavı biçiminde yapılacak; yılsonu (final) sınavının nasıl yapılacağı ise bahar dönemi belirlenerek duyurulacaktır. **Mazeret sınavı ise, örnek bir/birkaç olay üzerinden kurgulanan soruları içeren yazılı sınav biçiminde yapılacaktır.**

Tek ders/üç ders sınavları gibi ek sınavların, bu sınava girecek öğrenci sayısının (örn. 5 öğrenci veya daha az) sözlü sınav yapılmasına elverişli olması halinde sözlü; aksi takdirde yazılı olarak yapılacak, yazılı sınavın usulü duyurulacaktır.

Öğrencilerin, sınav sonuçlarının açıklanmasını takiben yapacakları notlarının yükseltilmesi talepleri dikkate alınmayacak ve bu konudaki e-postalar yanıtlanmayacaktır! Kağıtlarında notların toplanmasında veya sisteme geçirilmesinde maddi bir hata yapıldığı kanısında olan öğrencilerimizin, maddi hata dilekçesi vererek düzeltme talebinde bulunmaları gerekmektedir. Bu talebe ilişkin usul ve zaman Fakültemiz internet sitesinde ilân edilmektedir.

HAFTALIK DERS PLANI

I. HAFTA

GENEL HÜKÜMLER

§ 1. MEDENÎ USUL HUKUKUNA GİRİŞ

- A) Kavramsal olarak medenî usul hukuku
- B) Medenî usul hukukunun amacı
- C) Medenî usul hukukunun hukuk sistemi içindeki yeri ve önemi
- D) Uyuşmazlık kavramı ve uyuşmazlık çözüm yolları
- E) Medenî usul hukukunun kaynakları
- F) Medenî usul hukuku kurallarının yer ve zaman bakımından uygulanması

§ 2. YARGI KAVRAMI VE YARGI YOLLARI

- A) Yargı kavramı
- B) Yargı yolları (çeşitleri, kolları)

II. HAFTA

§ 3. MAHKEMELER

- A) Mahkeme kavramı
- B) Yargı sisteminde bulundukları yere göre mahkemeler
- C) Görevlerine göre mahkemeler
- D) Kuruluş ve örgütlenme bakımından mahkemeler

§ 4. YARGI GÖREVLİLERİ

- A) Kavram
- B) Hâkim
- C) Cumhuriyet savcısı
- D) Yazı işleri personeli (görevlileri)
- E) Avukat
- F) Noter

III. HAFTA

§ 5. YARGILAMAYA HÂKİM OLAN İLKELER İLE TARAFLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- A) Adil yargılanma hakkı
- B) Tasarruf ilkesi
- C) Kendiliğinden (resen) harekete geçme ilkesi
- D) Taraflarca getirilme (hazırlama) ilkesi
- E) Kendiliğinden (resen) araştırma ilkesi
- F) Taleple bağlılık ilkesi
- G) Usul ekonomisi
- H) Teksif ilkesi
- I) Doğrudanlık ilkesi
- J) Yargılamanın hâkim tarafından yürütülmesi
- K) Davayı aydınlatma ödevi
- L) Sözlülük-yazılılık ilkesi
- M) Hâkimin hukuku kendiliğinden uygulaması
- N) Dürüst davranma ve doğruyu söyleme yükümlülüğü

IV. HAFTA

§ 6. USUL İŞLEMLERİ

- A) Genel olarak hukukî işlem
- B) Usul işlemi ve çeşitleri

§ 7. SÜRELER VE ESKİ HALE GETİRME

- A) Süreler
- B) Eski hale getirme

V. HAFTA

§ 8. TEBLİGAT

- A) Tebligatın amacı ve önemi
- B) Tebligat yapılma şekilleri
- C) Tebligatın nerede ve nasıl yapılacağı
- D) Tebligat suçları

VI. HAFTA

MAHKEMELERİN GÖREV VE YETKİSİ

§ 9. GÖREV

- A) Ana kural
- B) Ana kuralın istisnaları
- C) Kişivarlığı haklarına ilişkin dava ve işlerde asliye hukuk mahkemesi görevlidir
- D) Özel görevli mahkemeler

....

VII. HAFTA

MAHKEMELERİN GÖREV VE YETKİSİ

§ 9. GÖREV

....

- D) Özel görevli mahkemeler
- E) Görev kurallarının niteliği
- F) Mahkemenin görevli olup olmadığını incelemesi
- G) Görevsizlik kararı
- H) Görevsizlik kararı üzerine yapılacak işlemler

VIII. HAFTA

§ 10. YETKİ

- A) Genel olarak
- B) Yetki türleri
- C) Tarafların yetkisiz mahkemeyi yetkili kılmaları
- D) Yetki İtirazı
- E) Yetkinin kesin olduğu hallerde yetki itirazı

§ 11. YARGI YERİ BELİRLENMESİ

- A) Yargı yeri belirlenmesi sebepleri
- B) İnceleme yeri, usulü ve sonucu

DAVA

§ 12. MAHKEMELER ARASINDA HUKUKÎ YARDIM (İSTİNABE)

- A) Genel olarak
- B) Türk mahkemeleri ile yabancı mahkemeler arasında hukukî yardım (istinabe)
- C) Naip tayini

IX. HAFTA

§ 13. TARAFLAR

- A) Taraf ehliyeti 254
- B) Dava ehliyeti
- C) Dava takip yetkisi
- D) Taraf sıfatı (Husumet)

§ 14. DAVAYA VEKÂLET

- A) Giriş
- B) Davada vekille (avukatla) temsil zorunluluğu yoktur
- C) Davada vekil olabilecek kişiler (Davaya vekâlet ehliyeti)
- D) Davaya vekâlet ehliyeti olmayan kişiler dava takip edemez
- E) Vekâletin verilmesi
- F) Vekâletnamenin mahkemeye verilmesi
- G) Davaya vekâletin kapsamı
- H) Davanın birden fazla vekil ile takibi
- J) Davaya vekâletin sona ermesi
- K) Vekil ile takip edilen davalarda müvekkilin durumu
- L) Avukatlık (vekâlet) ücreti

X. HAFTA

§ 15. DAVA ÇEŞİTLERİ

- A) Mahkemeden istenen hukukî korunmaya göre dava çeşitleri
- B) Dava konusu hakkın niteliğine göre dava çeşitleri
- C) Dava konusu mala göre dava çeşitleri
- D) Dava konusunun aynî hak veya zilyetlik olmasına göre dava çeşitleri
- E) Talep sonucunun sayısına göre dava çeşitleri
- F) Talep sonucundan yararlanacaklara göre dava çeşidi olarak topluluk davası
- G) Seri dava

XI. HAFTA

§ 16. DAVA ŞARTLARI

- A) Dava şartları kavramı
- B) Dava şartlarının çeşitleri
- C) Dava şartlarının incelenmesi

§ 17. DAVA AÇILMASI

- A) Genel bilgi
- B) Dava dilekçesi

XII. HAFTA

§ 18. DAVA AÇILMASININ SONUÇLARI

- A) Dava açılmasının maddî hukuk bakımından sonuçları
- B) Dava açılmasının usul hukuku bakımından sonuçları
- C) Dava açılmasının diğer sonuçları

§ 19. DAVAYA CEVAP

- A) Genel bilgi
- B) Davalının cevapları (Savunma biçimi)
- C) Cevap dilekçesi
- D) Cevap süresi ve sürenin uzatılması
- E) Cevap dilekçesi verilmesinin sonucu
- F) Süresinde cevap dilekçesi verilmemesinin sonuçları
- G) Karşı dava açılabilmesinin şartları ve usulü

XII. HAFTA

§ 20. CEVABA CEVAP DİLEKÇESİ VE İKİNCİ CEVAP DİLEKÇESİ (TARAFLARIN İKİNCİ DİLEKÇELERİ)

- A) Cevaba cevap dilekçesi
- B) İddianın genişletilmesi ve değiştirilmesi yasağı
- C) İkinci cevap dilekçesi
- D) Savunmayı genişletme ve değiştirme yasağı

YARGILAMA (ÖN İNCELEME VE TAHKİKAT)

§ 21. ÖN İNCELEME

- A) Genel bilgi
- B) Ön incelemenin kapsamı
- C) Ön inceleme duruşması

XIV. HAFTA

PRATİK DERS